

*IX међународни конгрес МАПРЈАЛ-а: руски језик, књижевности и култура
на ђраници векова*

Од 16. до 21. августа 1999. године у Братислави (Словачка) одржан је Девети међународни конгрес професора руског језика и књижевности (МАПРЈАЛ). Своје учешће пријавило је преко 600 учесника из 37 земаља Европе, Азије, Америке и Африке, али због економске кризе у већини постсоцијалистичких земаља, као и догађања на простору бивше Југославије, један број пријављених учесника није дошао.

У овом кратком приказу рада конгреса нисмо у могућности да побројимо све учеснике, а камоли представимо све њихове радове. Поготово је тешко извући шта је све ново у њиховим радовима. Али и на основу наслова реферата могу се добити важна обавештења о ономе чиме је преокупирана светска русистика и о чему ће размишљати у блиској будућности.

Радни део конгреса био је организован у четири велике секције, а одржан је и округли сто.

I. У лингвистичкој секцији поднети су реферати из готово свих лингвистичких дисциплина, међутим, не можемо а да не приметимо да је највећи број реферата био из домена синтаксе, фразеологије и лексикологије.

Издајамо следеће теме из области синтаксе:

— проучавање актуелног рашчлањивања сложене реченице; семантички модели руских глаголских реченица; експресивна синтакса; о функционалном аспекту супстантивних допуна; синтаксичка номинација; генитивне метафоричке конструкције; конверзивна синтакса; атрибутивне синтагме у терминологији методике; субјективно-модалне компоненте реченице у руском и другим словенским језицима; егзистенцијално-локалне реченице; функционалне карактеристике перифрастичких конструкција; предикативна анафора и проблеми класификације сложених реченица; семантичко-синтаксичка организација полипропозитивних реченица; интерпретација руских реченица са обрнутим редом речи; ред речи у руском и румунском језику; функција и карактеристике одричних реченица у словенским језицима; синонимија неких трокомпонентних конструкција са везаним локативом.

У области фразеологије биле су актуелне следеће теме:

— идеографски опис фразеологије; фразеолошке јединице предикативног типа; имплицитна негација; окамењена поређења; фразеологија социјалних болести; фразеологија са компонентом „глава”; фразеолошка варијантност; структура и семантика фразеологизираних синтаксичких конструкција; одрични фразеологизми; фразеолошке трансформације познатих фразеологизама; компаративна анализа фразеолошких јединица руског и енглеског језика; метафоризација идеологема; когнитивни аспект фразеологизама; комуникативна вредност узвика-фразеологизама; руска слика света и компаративна анализа фразеологије и паремиологије; о стилској диференцијацији руских фразеолошких јединица са архаичном компонентом; мотивација, еквивалентност и симболика соматске компоненте фразеологизама; концептуална анализа у паремиологији; лингвистички и лингводидактички аспекти паремиолошких јединица; фразеологизми, пословице и окамењени изрази у криминалистичким романима.

Лексикологија и лексикографија су биле присутне са следећим темама:

— о дефиницији појма „русизам” у савременој лингвистици; о конвергентним процесима у лексици; политичка лексика; живи процеси у руској лексици; полифункционалност речи; англоамерички изрази у руској лексици; лексичко значење речи; о

структури супстантивне лексике из угла идеографске лингвистике; о семантичком пољу; структурни типови функционално-семантичких поља; лексички русизми у словачком; црквенословенски елементи у руском; терминологија — нове тенденције у развоју; медицинска терминологија; економска терминологија; специфични фактори терминологске номинације; општесловенски и страни елементи у пољској терминологији космонаутике; термини из сфере предузетништва; мерне јединице у комерцијалним и техничким текстовима; именице и концептуална семантика; изражавање квалитативности; семантичка класификација прилога у практичној граматици; лексикографски опис везника; школски речник; политичка лексика; лексичко-фразни семантички речник; скраћенице у лексикографији; моделирање структуре речничког чланка; руско-немачки речник неологизама; речник фрејмова; руско-бугарски комплексни речник; руски антропоним „Јесењин”; социолошки и лингвистички аспекти употребе омладинског жаргона; тајни језици руских трговаца и занатлија; руски и српски жаргон.

Фонетика и фонологија су заступљене са следећим темама:

— интонациона анализа текста; реализација скупова фонема у различитим позицијама; питање дистрибуције сугласника; интонација у руском дијалекатском говору; акценат и ритмичка организација нових сложеница.

Из морфологије и творбе речи актуелне су биле теме:

— морфолошке варијанте језика, категорија множине именица; семантичко-синтаксичка анализа глагола; перформативи; семантика и граматица руског партиципа; модалне речи; опис руских везника *и*, *а*, *но* у поређењу са везницима у германским језицима; функционално-ономасиолошка истраживања руског глагола; енантисемија префиксалних придева са значењем највишег степена; хомонимија изведених глагола; семантичка значења глаголских варијанти; врсте речи у руском језику; опозиција акузатив/генитив; основе лексичке морфологије; деривациони процеси мотивисани спољним позајмљивањем; трансфикси; деривација и типологија вредносних значења; суфиксална образовања са значењем лица.

У оквиру стилистике биле су обрађиване следеће теме:

— функционално-стилистичко поље; стилска вредност речи; фигуративна употреба времена; језик и стил рекламе; научни и поетски текст.

Од осталих лингвистичких тема издвајамо:

— социјални аксиолошки стереотипи; дијалог; индивидуална имена у језичком сазнању и дискурсу; гносеолошке карактеристике текста; лингвистички критеријуми класификације текстова; облици и начини актуализације текста у економској штампи; језичке аномалије (суплетивизми); принципи организације практичне граматике; категорија аспектуалности просторног односа; основни принципи корелационе граматике; руски језик у Литванији; језичка слика света и савремени проблеми граматике; руски језик и глобализација; руски језик у Молдавији; структура језичке ситуације у земљама ЗНД и прибалтичким републикама; релациона категорија интензитета; категорија одређености/неодређености; допринос кинеских и руских русиста функционалној граматици; синтеза као принцип примењене и теоријске лингвистике; проблем деиктичких речи у дијахронији; синхроно-дијахрони прилаз описа номинативног језичког система; појам времена у језичкој свести Руса и Бутара; системност и антропоцентризам; однос поднаслово и текста; когниција и однос елемената текста; наслови у штампи; лексичка понављања у тексту; период као структурна јединица текста; антропоцентрична основа утицаја различитих приступа при аспектуалној анализи текста; језик драматуршких текстова; лингводидактика и лингвопрагматика; од билатералне ка мултилатералној анализи словенских језика; студентски казашко-руски билингвизам; социолингвистички аспекти функционисања и учења руског језика; комуникативне категорије; локативни фрагмент језичке слике света; проблеми језичке природе афоризама; о вербалним средствима кинетичких појава у уметничком контексту; хијерархијски утицај семантичких категорија; јединице семиотичког система руског језика.

II. Друга секција била је посвећена **књижевности**. Од тема које су се бавиле књижевношћу писца, делима и интертекстуалним везама издвајамо:

— поезика филозофске лирике И. Буњина; В. Набоков у контексту православне традиције руске књижевности; Л. И. Толстој и М. А. Шолохов; сметње у комуникаци-

ји као уметнички метод у роману А. Белог „Петербург”; Ф. Ф. Аристов; слика руске књижевности у радовима А. Л. Бема; А. Герцик — дечији свет женске поезије; Булгаков и бахтинска концепција дијалога и карневала; филозофске претпоставке модернистичке поезике Б. Пастернака; традиције сатире Гогоља и Салтикова-Шчедрина у прози руске емиграције трећег таласа; књижевни мит о Петру Великом; Ј. Гуро и Достојевски; поезика Ј. Бродског; три типа интертекстуалних односа у стваралаштву А. Ремизова; језик прозе В. Нарбикове; поетско оваплоћење концепата *природа* и *реч* у лирици А. Тарковског; есејистика А. Герцик; Л. М. Леонов на сцени српских позоришта; улога митова у повести Н. В. Гогоља; о проблему подтекста у причама Ф. Кафке и И. Г. Красиљникова; стваралаштво Тургенјева у естетици XIX—XX в.; симболика слике природе, живота и судбине у поетским делима В. Висоцког; социјалне антиутопије Ф. М. Достојевског и „Јединствена држава” Е. И. Замјатина; митологизација стварности од стране јунака А. Чехова и Н. Садур; футуролошки стихови Ч. Ајтматова; несаница у поезији А. Ахматове и М. Цветајеве, интертекстуалност и субјективне улоге; циклуси Д. Пригова; „подземни” јунак Достојевског и Фолкнера; В. Соловјов и М. Пришвин о смислу љубави на крају века; стил и књижевни метод В. Набокова; М. Булгаков и руска сатира 20—30. год. XX века; игра у стваралаштву В. Набокова; *locus poeial* А. Ахматове и митологема царског села у руској књижевности; ерос, херменаутика љубави, проблем еротског сазнања и еротског мимезиса у стваралаштву Ј. Гуро; проблем поезике историјских романа М. Алданова; алегија у роману Ј. Замјатина „Ми”.

Од осталих општекњижевних тема пажњу су привукли следећи реферати:

— уметност у епохи кризе; традиционална и постмодернистичка проза; библијске парадигме у стваралаштву аутора сребрног века; модернистичка и постмодернистичка апокалипса; инобитисање у руској прози на раскршћу векова; модификација жанра трагикомедије у драматургији руског заграничја; феномен детињства у руској класичној књижевности; представници руског заграничја у Словачкој; основни акценти рецепције руске књижевности у Бугарској; концепција човека; етногенеза и светска књижевност; место руске ратничке прозе у европском контексту; категорија егзистенцијалног сазнања; симболизам и руска реалистичка проза; судбина руске класике у епохи постмодернизма; парадигматска прогноза на крају XX века, проблем стваралачке индивидуалности писца; модеран стил у руској драматургији сребрног века; руска поезија Молдавије краја XX века; неологизми код футуриста; духовна проза руског заграничја; актуелни проблеми проучавања мемоарске есејистике сребрног века; руска новела и прича у чешкој средини; поезика модернистичке прозе; руско заграничје у Бугарској; криза филолошких наука и књижевна русистика; импресионизам у теорији књижевности и књижевној критици руског зарубежја; питање синтезе руске књижевности XX века; мит о Москви у руској књижевности краја XIX и почетка XX века.

III. У оквиру методичке секције поднет је велики број реферата а овом приликом бележимо наслове само неких од њих:

— развој усменог говора уз помоћ библијске историје; нови прилази у настави руског језика; методика коришћења мултимедијалних средстава; убрзани метод у настави читања и писања; искуства у раду суботње школе деце из мешаних бракова; проблеми наставе магистра-филолога; улога лингвокултурологије; видео курсеви у настави; учење руског језика у условима тржишне економије; нови стандарди оцене програма страних језика; проблеми у учењу фразеологије; из историје наставе руског језика; рекламе и спотови као аутентични видеодокуменат у настави; руски језик у европском контексту; феномен дислексије; комуникативна усмереност наставе; руски државни систем нивоа знања руског језика као страног; дијагностички психолошки тестови; о комуникативном и когнитивном аспекту читања уметничке књижевности; пресодидактика и пресолингводидактика — нове лингводидактичке гране; настава руског језика у разним земљама; компјутерске технологије у методици наставе; организација корекције руског изговора; пројекат културолошког курса руског језика на интернету.

IV. У културолошкој секцији посебно интересантне су биле следеће теме:

— руски фолклор; фразеолошке јединице руског језика везане за народне празнике; интензивирање међусловенских културних веза; узајамни однос значења и израза у песничком преводу; статус лингвокултурологије; превод као додир култура; женски свет и култура епохе; лично име у когнитивном аспекту; језик и политика у постсовјетској Русији; статус руског језика; специфичност пословне етикеције и пословне етике од Америке до Русије; асоцијативна анализа — нови прилаз интерпретацији уметничког текста; улога хумора у рецепцији културе; о руском националном карактеру и његовој вези са руском историјом и културом; разговорни стандард као регулатор социјалних односа; руска традиционална духовност као објекат лексикографије; језички контакти и културни контакти; културолошки проблеми позајмљивања; лингвокултурни садржај речи и реченице итд.

У оквиру округлог стола говорило се о неким општим питањима методике наставе руског језика, о уџбеницима, наставним средствима, компјутерској настави, школским комплетима и др.

На конгресу су потврђене главне тенденције развоја русистике: русистика је део славистике; културолошка компонента је важан елемент у лингвистичким истраживањима као и појам глобализације; веома су актуелне интеграционе тенденције као што су интегрални језички опис, лексикализација граматике, зближавање семантике и прагматике, јединство когнитивне и комуникативне функције, затим интеграциони принципи као што су експанзионизам (повезивања лингвистике са другим дисциплинама и формирања нових научних дисциплина унутар саме лингвистике и теорија; нпр. лингвистика текста, синтаксичка семантика), затим антропоцентризам, неофункционализам и експланаторност.

У области наставе руског језика главни догађај конгреса представља промоција руског државног система тестирања из руског језика као страног. Захваљујући њему Русија се укључује у европске интеграционе токове у области образовања, унифицира садржај, облике и методе језичког тестирања са нивоима знања језика у различитим земљама а с циљем добијања међународно признатог језичког сертификата.

Оно што на конгресу није довољно представљено, односно о чему ће се тек можда расправљати на следећем конгресу је употреба међународне компјутерске мреже Интернет. Али, свакако је за похвалу чињеница да је у дане овог конгреса МАПРЈАЛ отворио на њему своју страницу.

Учесници Девог конгреса русиста из читавог света били су срдечно примљени од стране Асоцијације русиста Словачке. Организатори конгреса су се потрудили да учесницима организују изузетно атрактиван културни програм који је укључио одлазак бродом до замка Девин, посету Пушкиновом музеју у селу Бродзане недалеко од града Њитра, затим сусрет са назначајнијим женским писцима Словачке у старом језгру Братиславе, као и сусрет са министром културе Словачке у хотелу „Кијев”. Учесницима конгреса на располагању је био рачунски центар у коме су могли да погледају најновије програме везане за учење руског језика, као и лепо организована изложба књига на којој су могли да набаве најновију лингвистичку и белетристичку литературу.

Последњег дана рада конгреса заседала је генерална скупштина, као и председништво МАПРЈАЛ-а.

Југословенска делегација коју су сачињавали др Богољуб Станковић, др Радмило Маројевић, мр Јован Ајдуковић из Београда, др Магдалена и др Богдан Косановић из Новог Сада и др Надежда Лаиновић-Стојановић из Ниша лепо је примљена на конгресу. Свакако један од најважнијих успеха за нашу делегацију представља поновно враћање Југославије у председништво МАПРЈАЛ-а као и успостављање бројних контаката и размена научних и образовних информација са многим русистима и славистима из читавог света. Свима њима је уручен позив за редовни београдски симпозијум МАПРЈАЛ-а који ће се одржати крајем маја или почетком јуна 2000. године у Београду.

Следећи јубиларни десети конгрес МАПРЈАЛ-а одржаће се 2003. године у Санкт-Петербургу.

Јован Ајдуковић

О НОВИМ СЛОВАЧКИМ РЕЧНИЦИМА И ЛЕКСИКОГРАФСКИМ ПРОЈЕКТИМА

Словачка лексикологија и лексикографија је у непрестаном успону. Сва значајнија лексикографска дела обично будно прати и стручна и научна јавност, а већим и значајнијим разрађеним пројектима се често посвећују и стручни скупови. Тако је јесенас (28—29. 10. 1999) поводом животног јубилеја Кларе Бузашиове (Klára Buzásoyová) и Јана Босака (Ján Bosák), познатих словачких лингвиста и лексиколога, под покровитељством Института за лингвистику Људовита Штура Словачке академије наука и Министарства културе Словачке републике одржан у замку у Будмерицама међународни скуп *Lexicographica '99*. На скупу је поднето двадесетак саопштења о најновијим словачким и чешким лексикографским остварењима и о дугорочнијим научноистраживачким пројектима који су у току.

Клара Бузашиова је говорила о концепцијској проблематици и садашњој фази израде новог вишетоног описног речника словачког језика. Након једнотоног описног речника *Krátky slovník slovenského jazyka* (Уред. Ј. Качала и М. Писарчикова, 1. изд. 1987; 3. доп. и прер. изд. 1997) и речника синонима *Synonymický slovník slovenčiny* (Уред. М. Писарчикова, 1995) то је најзначајнији пројекат на научном речнику савременог словачког језика. Типолошки најближи речник овоме пројекту је шестотомни *Slovník slovenského jazyka* (1959—1968. Уред. Ш. Пециар) који је у међувремену застарео па се у стручној и широј културној јавности осећа потреба за савременим лексикографским остварењем које ће приликом обраде одредница узимати у обзир далеко већи број комуникативних сфера. Осим тога што ће својим репрезентативним обимом бар донекле попунити тридесетогодишњу празнину у развоју лексикалног фонда модерног словачког језика овај речник има и нормативистичке амбиције. У саопштењу се наводи низ конкретних лингвистичких података у прилог концепције овог вишетоног речника.

Допуњавајући подаци о припреманом речнику се наводе и у саопштењу Љубице Балажове (Lubica Balážová) и Марте Замборове (Marta Zamborová) о узајамном односу граматичког апарата и лексикалносемантичких група.

Условно речено, у блок о речницима у настајању спада и саопштење Јураја Фурђика (Juraj Furdík) који је информисао о актуелном стању на изради творбеног речника словачког језика.

Посебна пажња на скупу је посвећена и Историјском речнику словачког језика (*Historický slovník slovenského jazyka*) (до сада су штампана 4 тома, пети се налази у штампи а шести и седми се конципира). О овом речнику су реферисали њихови састављачи Милан Мајтан (Milan Majtán), Рудолф Кухар (Rudolf Kuchar) и Јана Складана (Jana Skladaná). Ивор Рипка се у свом саопштењу усредредио на обраду територијално диференцираних појава у дијалектолошком речнику. *Slovník slovenských nářečí* је такође изашао у неколико томова, међутим, још увек није завршен и истраживачки тим у Институту за лингвистику Људовита Штура припрема за штампу следеће томе.

Прешову, односно прешовској високошколској лексикографској радионици, поред професора Фурђика, посвећен је простор и у другим лексикографским остварењима. Јолана Њижњикова (Jolana Nižníková) је представила Речник валенције глагола (*Valečný slovník slovíes*) који је заједно са Милославом Соколовом и прешовским ауторским колективом потписала 1998. године. Густав Мошко је информисао о Морфематском речнику словачког језика (*Morfematický slovník slovenčiny*. Prešov 1999) — о недавно објављеном специјалном речнику чији састављачи су М. Соколова, Г. Мошко, Франтишек Шимон и Владимир Бенко.

Следећи тематски блок је припао гостима из Прага. Франтишек Чермак (František Čerták) је говорио о семиотици лексикона а Олга Мартинцова о свом речнику Нове речи у чешком (*Nova slova v češtine*) као о (специјалном) речнику неологизама, док је Зденка Опавска као сарадница на овом речнику представила проблематику универбизације и мултивербизације у речницима неологизама а Зденка Ђиха (Zdeňka Tichá) је говорила о функцији примера у речнику неологизама.

Затим се на скупу говорило о појединачним лексикографским остварењима и пројектима. Олга Шкварењинова је говорила о својим искуствима на састављању Речника паронима (*Paronymický slovník*) који је штампан уочи самог скупа. Следећа два прилога на скупу су били посвећени речницима који су у припреми: Гизела Сабомихај (Gizela Szabómihály) је представила концепцију Великог словачко-мађарског речника (*Veľký slovensko-maďarský slovník*) који се (није на одмет и за наше услове напоменути) ради ванституционално, на основу уговора о делу. Љубор Кралик (L'ubor Kralik) се у свом саопштењу усредредио на основне проблеме израде Кратког етимолошког речника словачког језика (*Stručný etymologický slovník slovenčiny*) при чему се осврнуо и на ширу славистичку проблематику израде етимолошких речника, па у том контексту и на ситуацију у југословенској односно српској етимолошкој струци. Завршница првог дана рада скупа је припала Винценту Бланару који је поднео теоријско саопштење о проблематици грађења властитих имена.

Вечерњи сати у пријатном амбијенту замка у Будмерицама припали су Владимиру Бенку који је демонстрирао примену рачунара при изради речника описног типа а представио је притом и неке корисне рачунарске лексикографске алатке.

Други дан скупа је почео у знаку критички интонираног прилога Јана Босака о професионализму — продуктивним у комуникацији, али које словачка лексикографија нерадо уврштава у своје радове. Славомир Ондрејович је говорио о ортоепској проблематици у словачким речницима и потреби иновације ортоепске норме у словачком језику, док је Јан Качала посветио своје саопштење „семантици девербатива у значењском спектру основе” при чему је теоријски образложио четири основне групе семантичких односа у оквиру глагола: 1. односи потпуне узајамне семантичке кореспонденције, 2. односи делимичне семантичке кореспонденције, 3. односи слабе семантичке кореспонденције и 4. односи нулте семантичке кореспонденције, односно не постојање узајамне семантичке кореспонденције међу творбено повезаним речима. На скупу је било речи и о питању лексикографске обраде предлога, прилога и партикула (Марија Шимкова). Маџеј Поважај (Matej Považaj) је информисао о примени рачунара приликом израде 3. допуњеног и прерађеног издања једнотомног речника *Krátky slovník slovenského jazyka* (1997) и новог издања словачког правописа (*Pravidlá slovenského pravopisu*, 1998). В. Бенко је наступио у име колектива који осим њега сачињава Јана Хашанова и Едуард Костолански са прилогом о референцијалној морфолошкој бази података словачког језика а Мирослав Дудок је поднео саопштење о ћутању у речничком дискурзу. Љубомир Ђуровић (Lubomir Ďurovič) је симболички испунио палфијевски амбијент говорећи о првом професионалном словачком лексикографу Матијашу Забањију који је радио на шведском двору од 1685. до 1705. године на изради преводних речника са словенских језика на шведски.

На крају треба истаћи да је организатор скупа *Lexikographica '99* предвидео довољно простора и за дискусију. Сва наведена саопштења су побудила врло плодну, конструктивну, на моменте чак изоштрену дискусију. То је и сасвим разумљиво ако узмемо у обзир да је садашњи тренутак словачке лексикографије карактеристичан по релативно богатој продукцији специјалних речника, на једној страни, а на другој страни словачка лексикологија треба да реши низ практичних и теоријских проблема које на светло дана износе такви велики културни пројекти као што је велики, вишетомни речник који мора одговорити на сва питања језичке праксе у новим друштвеним околностима у којима се нашао словачки језик на крају двадесетог века и на питања њене социоллингвистичке рефлексije.

Мирослав Дудок

XXXVIII СКУП СЛАВИСТА СРБИЈЕ И ГОДИШЊА СКУПШТИНА СЛАВИСТИЧКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

На Филолошком факултету у Београду од 20. до 22. јануара 2000. године одржан је XXXVIII Скуп слависта Србије. Тема Скупа била је *Славистика на граници векова (стање и перспективе)*. По мишљењу учесника Скупа (било их је више од двеста), као и по дискусији поводом поднетих реферата, тематика Скупа била је врло подстицајна.

Током тродневног рада поднета су 34 реферата. Поред слависта из Југославије (Београда, Ниша, Новог Сада, Никшића и Приштине), своје научне реферате саопштили су и слависти из Граца (Аустрија) и Њитре (Словачка).

Скуп су отворили декан Филолошког факултета Универзитета у Београду проф. др Раде Божовић и председник Славистичког друштва Србије проф. др Богољуб Станковић. Радни део скупа отворио је проф. др Витомир Вулетић рефератом *Немири и истражања Милосава Бабовића*, надахнуто изговореном и богатом подацима о животном путу и стваралаштву овог, по речима В. Вулетића „посленика културе који сам за себе представља институцију”. Вредна запажања и сазнања учесницима су представили Б. Станковић (*Ка функционалној стратегији изучавања и проучавања словенских језика*), П. Пипер (*О лингвистичким проучавањима у српској лингвистичкој славистици*), Ј. Матијашевић (*Дериватологија данас*), Б. Тошовић (*Проблеми перспективе у језику и лингвистици*), М. Стојановић (*Јужнословенске књижевне везе на ирају ирећег миленијума*). Рефератом *Славистика у радио-емисијама Милоша Јевшића „Гост Другог програма”* Б. Терзић скренуо је пажњу на улогу медија у славистичкој науци, на прегалачки рад овог познатог српског публицисте и новинара, који је за 25 година, увек изузетно добро припремљен, као саговорнике у емисији „Гост Другог програма” имао преко 700 личности, од тога 142 слависта. У реферату *Словачки језик на крају двадесетог века* М. Дудок дао је врло информативан пресек развоја словачког језика у XX веку, наглашавајући да се словачки језик најинтензивније разграно поткрај века.

Преподневи рад Другог дана Скупа протекао је у знаку реферата са књижевном тематиком, где су пажњу привукли реферати: *Славистичка књижевно-научна истраживања у новом миленијуму* (П. Буњак), *Пушкин у новосадским часописима* (Б. Косановић), *Сербские и черногорские этнонимы, антропонимы и топонимы в Пушкинских „Леснях западных славян”* (М. Косановић), *Сравнения в романе Ф. М. Достоевского „Подросток” и его переводах на сербский язык* (М. Киршова), *Лексема ескорти у говору косовских Срба на размеђу миленијума* (М. Рељић).

У даљем раду XXXVIII Скупа слависта Србије о основним етапама у развоју методике наставе руског језика у XX веку говорила је К. Кончаревић у реферату *Русистичка лингводидактика на размеђу векова*. Интересовање учесника привукло је и излагање М. Радић-Дугоњић *Проблеми у настави почетног руског језика за студенте-филологе*. Пошто је у последње време значајно повећан број студената-филолога који се са руским језиком при пут срећу на факултету, ауторка је изнела своја сазнања, искуство и предлоге за побољшање наставе. У реферату *Из проблематике усвајања руског изговора у српској средини* А. Терзић је на конкретним примерима прегледно изложио неке проблеме у овој области, које је учио и које у свом дугогодишњем раду са студентима успешно савладава, захваљујући свом систему рада на фонетским вежбама и предавањима из фонетике руског језика. Учесница из Њитре Ј. Правда изнела је учесницима Скупа своја запажања на тему *Обучение иностранцев русской орфографии и пунктуации*. Учесници Скупа са интересовањем су саслушали и реферат *Актуальность создания учебника-практикума русской разговорной речи для студентов* (В. Девић-Романова), где је ауторка изложила своја досадашња искуства у раду са студентима и раду са практикумом из руског говорног језика. О раду Катедре за бохемистику на Београдском Универзитету од почетака постојања до наших дана, укључујући планове за будући рад и развој бохемистике у нас веома прегледан реферат поднела је група аутора; В. Копривица, Д. Квапил, А. Корда-Петровић.

Трећег дана Скупа поднето је десет реферата већином прегледне природе, између којих и: Д. Мирић *О могућим даљим правцима руско-српских контрастивних истраживања*; Д. Војводић *О неким аспектима функционално-семантичких истраживања у лингвистичкој русистици и славистици*; В. Борисенко *Обзор толкований термина „фонема” и история его метаморфоз в русской филологической традиции XX века*; М. Тир *Лингвистика у тематским зборницима Друштва словакиста Војводине*, Ј. Ајдуковић *Допринос српске контактологије последње деценије XX века проучавању русизама у јужнословенским језицима* и др.

О поднетим рефератима вођена је жива и занимљива дискусија.

Затварајући XXXVIII Скуп слависта Србије, председник Славистичког друштва Србије Б. Станковић позитивно је оценио рад Скупа, посебно истакавши број учесни-

ка, који су се одазвали позиву и узели учешћа у раду, упркос свакодневним тешкоћама, посебно израженим у време одржавања скупа. У завршној речи председник Славистичког друштва Србије позвао је присутне да се припреме за учешће на XXXIX Скупу слависта Србије, који ће јануара 2001. године бити одржан на тему *Славистичка промишљања на почетку трећег миленијума*. Реферати поднети на XXXVIII Скупу слависта Србије биће објављени у часопису *Славистика*, књ. IV, за 2000. годину.

У складу са чл. 20 Статута Славистичког друштва Србије у Београду је, првог дана рада XXXVIII Скупа слависта Србије, 20. јануара 2000. године, одржана Годишња скупштина Друштва, чији дневни ред је обухватао: 1. Избор радних тела; 2. Избор почасних чланова Славистичког друштва Србије; 3. Доношење одлуке о додели Захвалнице; 4. Извештај о раду Друштва у 1999. години; 5. Разматрање завршног рачуна Друштва за 1999. годину; 6. Измене и допуне Статута Славистичког друштва Србије; 7. Разматрање Правилника о издавачкој делатности Друштва; 8. Доношење одлуке о установљењу награде *Павле Ивић*.

На Скупштини је једногласно прихваћен предлог Управе Друштва да се на основу чл. 14 и 15 Статута за почасне чланове Славистичког друштва Србије изабере: 1. Девић-Романова, Валентина, виши лектор у пензији Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду; 2. Илић, др Веселин, редовни професор и декан Филозофског факултета Универзитета у Нишу; 3. Јевтић Милош, публициста и новинар Радио-Београда; 4. Марковић, др Слободан, редовни професор у пензији Филолошког факултета Универзитета у Београду; 5. Пантић, др Мирослав, редовни члан и потпредседник САНУ; 6. Пенчић, др Сава, редовни професор у пензији Филолошког факултета Универзитета у Приштини; 7. Стојановић, др Мирољуб, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу.

На предлог Управе Друштва, а на основу чл. 13 Статута једногласно је донета одлука да се петнаест захвалница Славистичког друштва Србије за допринос у славистичком наставном раду додели Првој београдској гимназији и најуспешнијим професорима руског језика из различитих градова Србије.

Председник Славистичког друштва Србије је поднео, а Скупштина прихватила исцрпан извештај о раду Управе и Друштва у току 1999. године. Посебно је истакнута изузетна активност у области издавачке делатности у току и након агресије НАТО снага на Југославију. У оквиру Извештаја донет је план рада у 2000. години који ће бити објављен у следећем броју часописа *Славистика*.

Скупштина је такође прихватила финансијски извештај и измене Статута Славистичког друштва Србије и Правилник о издавачкој делатности Славистичког друштва Србије. За главног уредника Славистичке библиотеке Скупштина је потврдила именовање др Петра Буњака.

На предлог угледних лингвиста и научних радника и на основу чл. 22, став 5 и чл. 23 Статута Славистичког друштва Србије Скупштина је донела одлуку о установљењу награде *Павле Ивић* за најбољи рад из српске лингвистичке славистике објављен у периоду од 19. септембра (дан када је академик Павле Ивић преминуо) претходне године до 19. септембра текуће године. У одбор за доделу награде *Павле Ивић* изабрани су: 1. др Александар Младеновић, дописни члан САНУ; 2. др Слободан Реметић, директор Института за српски језик САНУ; 3. др Драгољуб Петровић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду; 4. др Предраг Пипер, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду; 5. др Гордана Јовановић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду; 6. др Недељко Богдановић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Нишу; 7. др Бранкица Чигоја, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду. Поред чланова Одбора, Скупштина је усвојила и Правилник о награди *Павле Ивић* којим се регулишу право предлагања кандидата, изглед саме награде, рад Одбора за доделу, као и процедура обавештавања лауреата и уручења награде.

На крају првог дана XXXVIII Скупа слависта Србије одржано је Славистичко вече, на којем су уручене повеље почасних чланова и захвалнице, те уприличен уметнички програм.

Вукица Баја-Иветић